

Grad. Tidligere behøvede Landbrugeren, baade den større og den mindre, kan jeg næsten sige, to kraftige Armé for at vinde frem og skaffe sig et Udkomme, som rigtignok i Reglen var ret tarveligt, men der er sket en mægtig Forandring i de senere Aar, den nemlig, at han foruden at have disse kraftige Armé, som han ogsaa skal være villig til at bruge, tillige maa have et godt og dygtigt Hoved, ved Hjælp af hvilket han kan erhverve sig de Kundskaber, som det er nødvendigt for ham at faa, hvis han overhovedet skal vinde frem. Saadanne Kundskaber har man ment, at han kunde faa i disse Skoler, og indrettes de fornuftigt, er jeg ogsaa overbevist om, at de ville gøre overordentlig megen Nytte. Især sætter jeg megen Pris paa, at der ved disse Skoler aabnes Adgang til ogsaa at lære de Bierhverv at kende, som spille en saa overordentlig stor Rolle for det mindre Landbrug. Der er ikke blot Frugtavl, Biavl og Frøavl, men hvad der i de senere Aar er kommet til at træde stærkere og stærkere frem, er jo Fjerkræavl, paa hvilken der bør lægges megen Vægt, fordi den kan blive en Rigdomskilde for den mindre Mand ude paa Landet. Hvis Skolerne altsaa drives, som vi maa haabe, at de ville blive drevne, vil han i Fremtiden blive i Stand til at samle Kundskaber paa disse Omraader, og det vil være et uomtvisteligt Gode for ham. Ligesom de foregaaende Paragraffer kan jeg altsaa ogsaa anbefale denne Paragraf, som egentlig er det eneste ny, som der her foreligger, og jeg kan tillige anbefale det Forslag, som kommer til Diskussion efter dette, om Statstilskud til Landbrugskursus. Ved Hjælp af dette Forslag vil der gives Adgang for saa mange, som i Øjeblikket kunne tænkes at trænge dertil, til at faa den nødvendige Understøttelse for at lære saa meget som muligt, og jeg sætter saa meget mere Pris derpaa, som jeg er overbevist om, at der ogsaa vil blive taget de fornødne Hensyn til, at de, der faa disse Tilskud, ville være værdige dertil og kunne ventes at ville blive Foregangsmænd og give et godt Eksempel for deres ligestillede ude i Befolkningen.

Ministeren for Kirke- og Undervisningsvæsenet (J. C. Christensen): Alle de Talere, som i Dag have haft Ordet om de foreliggende Lovforslag, have jo udtalt sig om dem med megen Velvillie, og det forstaar jeg ogsaa fuldt vel, thi disse Lovforslag, navnlig det første af dem, omhandle jo slet ikke noget nyt, og

men vi staa tværtimod her paa en Bane, som vi meget godt kende, vi have gjort Erfaringer, som overvejende have været tilfredsstillende, og derfor kan jeg godt forstaa, at alle Talere have ønsket at anbefale videre Fremme paa samme Bane. Imidlertid har der jo angaaende Enkelthederne været lidt forskellige Meninger, og jeg vil derfor nærmest udtale mig om disse Enkeltheder, idet jeg ikke, navnlig da jeg er enig med alle Talerne i Hovedformaalet, vil komme ind paa almindelige Betragtninger. Det er nævnt her under denne Forhandling, jeg tror, at det var af den første Taler, at han ikke lagde særlig Vægt paa Forhøjelsen af de 20,000 Kr. til Højskolerne. Nu lægger jeg ogsaa mest Vægt paa den anden Forhøjelse, nemlig 70,000 Kr. til trængende Elever. Jeg har tidligere i mange Aar som Ordfører talt om det her i Tinget ved Finanslovens Behandling, men jeg maa gøre opmærksom paa, at der er god Grund til at give Højskolerne disse 20,000 Kr. Forudsætningen for Loven i 1892 var jo den, at man vilde bevilge indtil $\frac{1}{3}$ af Højskolernes Udgifter til Lærere og Undervisningsmidler. Det naaedes aldrig. Man begyndte straks med nogle og tyve, ca. 25 pCt., og det sank Aar efter Aar, indtil man i 1901 er kommen ned til 16,⁴⁹ pCt., altsaa under Halvdelen af det, som man i 1892 havde tilset at give Højskolerne. Grunden hertil er ikke alene den, at der er kommet flere Højskoler, det er ikke saa overordentlig mange Højskoler, der ere komne til, skønt der ganske vist er flere, men Grunden er snarere den, at Udgifterne til Højskolernes Drift ere stegne betydeligt i disse 10 Aar. Alene Lærerlønningerne ere nu oppe paa et Niveau, som de slet ikke vare i 1892. Det er maaske ogsaa noget Lovgivningsmagten, der har hjulpet til at bringe Lærerlønningerne op, men i Almindelighed ere alle Lønforhold jo stigende og have været det i de 10 Aar. Der er derfor, mener jeg, naar man i det hele taget vil give Højskolerne et lignende Bidrag, som de hidtil have haft fra Statskassens Side, god Grund til at give de 20,000 Kr. Naa, der er jo heller ingen, der har talt derimod, saa der er vel ingen særlig Grund for mig til længere at opholde mig ved denne Sag. Der var en Taler, og jeg tror ogsaa, det var den første, der gik ud fra, at Højskolerne skulde betale den ny Ejendomsskyld. Det kan dog neppe være rigtigt, i alt Fald for Skolernes Vedkommende. Thi saa vidt jeg mindes, staa der i Loven om Ejendomsskyld, at Skoler, Hospitaler og